

Titulli i lëndës: TEORIA DHE KRITICIZMI NË ARKITEKTURË

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Fakulteti i Arkitekturës
Titulli i lëndës:	Teoria dhe Kritikizmi në Arkitekturë
Niveli:	BA
Statusi i lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	III
Numri i orëve në javë:	2+1
Kreditë ECTS:	4
Koha / Vendi:	Sipas orarit
Mësimdhënësi:	Prof.Asoc.Dr. Florina Jerliu, Ass. Denis Dalladaku, Ass. Endrit Mecini
Të dhënat kontaktuese:	florina.jerliu@uni-pr.edu , Denis.dalladaku@uni-pr.edu , endrit.mecini@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës:	Lënda shtjellon nocionet themelore, përbërësit dhe parimet bazë të arkitekturës prej Vitruvit deri sot. Në këtë kuadër, studentët do të njihen me trajtesat teorike dhe kritike në lidhje me estetikën, pushtetin, evolucioni dialektik në arkitekturë, gjenezën e arkitekturës (Initium Topos), traditën dogmatike dhe thyerjen e saj, përkufizimet rreth stilit dhe shijes së lartë në arkitekturë, për të arritur te konceptet dhe konteksti i dilemave të arkitekturës në kohët recente të modernitetit dhe postmodernës
Qëllimet e lëndës:	Hulumtimi i ideve të cilat qëndrojnë prapa pamjes së ndërtesave, e që në fakt është teoria e arkitekturës; Të kuptuarit e polaritetit midis njohurive specialiste dhe vazhdimësisë së njohurive të njerëzimit; Teoria dhe praktika janë të pandara, prandaj synohet qasja kritike ndaj të krijuarit si rrjedhojë e konventave tradicionale, koncepteve eksperimentale dhe gjykimeve estetike, e që ndihmon në formësimin e gjyqimit teorik dhe kritik të studentit të arkitekturës.
Rezultatet e pritshme të nxënies:	Pas përfundimit të këtij kursi studenti do të: <ul style="list-style-type: none"> – aftësohet në interpretimin e bazës teorike të arkitekturës, traktateve dhe qëndrimeve kritike nga arkitektët dhe teoricienët e arkitekturës; – krijojë kuadrin e gjyqimit kritik ndaj idesë, koncepteve themelore dhe prodhimit arkitektonik në kontekst, – zhvillojë shkathhtësi në artikulum, referencim teorik dhe shkrim akademik

Metodat e mësimdhënies:	Ligjërata interaktive, diskutimeve, detyrë shtëpie individuale dhe grupore, prezantime të punës së studentëve.
Metodat e vlerësimit:	<i>(Kufiri i kalueshmërisë së lëndës është 55%.</i> Vijueshmëria e studentit dhe angazhimi aktiv në klasë 10%; Detyrat seminarike dhe prezantimet e studentëve 60%, Vlerësimi nga testet 15% ose Provimi final 30%

Literatura primare:	F.Jerliu (2005) Teoria dhe Kriticizmi në Arkitekturë, UP/WUS, Dispencë Ch. Jencs, K.Kropf (2006) Theories and manifestoes of contemporary architecture, second edition, Academy Press Hanno-Walter Kruft (1996) History of Architectural Theory, from Vitruvius to the present , Princeton Architectural Press Vitruvius (1960) The Ten Books on Architecture, Dover Publications: Obligative kaptinat: a) Libri 2/K1, b) Libri 3/K1, c) Libri 4K1 Alberti (1991) On the art of building in Ten Books / De re aedificatoria/ - Obligative kaptinat: a) Libri 6/K4, b) Libri 9/K1 Marc-Antoine Laugier (W. H. and A. H., 2009). An essay on architecture - Obligative kaptina: K1 Mari Hvattum(2004) Gottfried Semper and the Problem of Historicism, Cambridge University Press (obligative: The Cult of Origins, ff 29-35) Revista e lëndës “ARKITEKTURA – Diskurs Teorik” numrat 1,2,3
Literatura shtesë:	K. Michael Hays (Ed.) (200) Architecture Theory since 1968, The MIT Press Andrea Palladio, R.S. , R. T. Transl. (2002) The four books on architecture, The MIT Press Hilde Heynen (2000) Architecture and modernity, A Critique, The MIT Press; Revised edition Joseph Rykwer (1981) On Adam’s House in Paradise, The MIT Press; 2nd edition

Hartimi i planit mësimor		
Java	Titulli i ligjëratës	Ushtrimet
Java 1:	Hyjre në lëndë	Prezentimi i detyrës së parë dhe ndarja e teorive përkatëse (Teoria)
Java 2:	Estetika dhe Pushteti si bazat e teorisë së arkitekturës	Lexim dhe hulumtim mbi teoritë përkatëse
Java 3:	Vitruvi dhe Lashtësia: Parimet e arkitekturës	Diskutim mbi teoritë përkatëse
Java 4:	Teoria e renesansës. Natyra dhe Rregulli (Alberti, Filarete, Serlio, Vignola)	Elaborimi i teorisë së përcaktuar në bazë të të paktën 3 çështjeve kyce/keywords të identifikuar në tekstin teorik
Java 5:	Initium - Topos	Formulimi i pyetjeve mbi fjalëve kyçe të identifikuar në tekstin teorik
Java 6:	Fundi i Vitruvianizmit: Shija e Lartë në Arkitekturë	Zhvillimi i pohimeve, të ndërtuara mbi pikëpamjet individuale rreth pyetjeve të formulara paraprakisht

Java 7:	Vlerësimi intermediar 1	Prezentime të punës të detyrës së parë
Java 8:	Semper: Stili	Prezentimi i detyrës të dytë (Kritika)
Java 9:	Hyrje në arkitekturën moderne: Nocione dhe Baza (parimet)	Diskutim krahasues i teorive përkatëse
Java 10:	Dilemat e arkitekturës moderne. Genius Loci v. Pastrehësia	Elaborimi i çështjeve kyce në raport me tekstin kritik
Java 11:	Hapësira: Hapësira dhe Transparenca arkitekturale 1	Analizë komparative: kritika si antitezë ose/dhe kontribut
Java 12:	Hapësira: Hapësira dhe Transparenca arkitekturale 2	Përpilimi dhe strukturimi i argumenteve të antitezës
Java 13:	Vendi. Vendet, Vendbanimet, Jo- Vendet (non-lieux)	Zhvillimi i mëtutjeshëm i detyrës
Java 14:	Prezentime të punës të detyrës së dytë	Prezentime të punës të detyrës së dytë
Java 15:	Vlerësimi përfundimtar	Dorëzimi final i detyrës së dytë

Politikat akademike dhe Kodi i Sjelljes

Ligjëratat janë obligative; ora mësimore fillon dhe përfundon me kohë; inkurajohet dhe vlerësohet bashkëbisedimi dhe interaksioni gjatë orës; inkurajohet shfrytëzimi i teknologjisë së mençur për shfletim të materies në diskutim, ndërsa nuk lejohen përdorimi i tyre për aktivitete tjera si kontrollimi i e-mailit personal apo rrjeteve sociale.

Shënim | Nëse detyra seminarike e një studenti vlerësohet nën 50%, atëherë ai/ajo do ta humb të drejtën që t'i nënshtrohet provimit final